

Bijlage 1. Effecten voorstellen van de Unie van Waterschappen voor een nieuw belastingstelsel op de tarieven / lastendruk

(Voor de berekening is uitgegaan van de gegevens en tarieven van de begroting 2018. Daarnaast is voor de vergelijking van tarieven en lastenontwikkeling ook gebruikgemaakt van de jaarschijf 2019 van de meerjarenraming 2019 – 2022, AB 4 juli 2018)

Aanpassen begroting

De Unie werkt momenteel aan een handleiding om de belastingvoorstellen in de begroting te verwerken. Met name voor het toepassen van het gebiedsmodel (met onder andere het nieuwe beleidsproduct waterkwaliteitsmaatregelen) moeten we de begroting aanpassen. Voor het beoordelen van de voorstellen hebben we daarom met aannames en een concept handreiking gewerkt. Daarmee benaderen we de werkelijke situatie goed genoeg om de effecten van de voorstellen weer te geven. Daarnaast hebben we gebruik gemaakt van berekeningen en gegevens uit het CAB-rapport.

1. Uitkomsten per taak / bepalen tarieven

(Omdat de verontreinigingsheffing gebruikt wordt ter dekking van een deel van de kosten van het watersysteembeheer berekenen we eerst de verontreinigingsheffing. De verontreinigingsheffing is volgens de Waterschapswet weer gelijk aan de zuiveringsheffing. Daarom moeten we als allereerste het tarief voor de zuiveringsheffing bepalen).

Zuiveringsheffing

Het berekenen van het tarief voor de zuiveringsheffing gebeurt met de volgende formule: totale kosten zuiveringsbeheer / totaal aantal vervuilingseenheden.

Door de voorstellen veranderen de kosten van het zuiveringsbeheer:

- het bestuur kan 1% van de kosten van zuiveringsbeheer reserveren om hemelwater afkoppelen te stimuleren. Hiervoor is een aanname gemaakt van € 350.000,-.
- door het belasten van het effluent van de eigen zuiveringen stijgen de kosten van onze zuiveringen, ook het kostenaandeel in de GR met NZV stijgt hierdoor¹. Effect: € 2,3 miljoen
- het aantal ve's daalt met 44.000 vooral doordat veel tweepersoonshuishoudens straks maar 2 ve in rekening gebracht krijgen in plaats van nu 3 ve.

De totale netto kosten voor het zuiveringsbeheer stijgen van € 39,5 miljoen naar € 42,1 miljoen.

Tarief zuiveringsheffing

Huidig tarief 2018	€ 73,18
Nieuw tarief	€ 85,14
Stijging	€ 11,96
Procentueel	16,3%

In grote lijnen is deze tariefstijging te verklaren door het verlagen van het aantal vervuilingseenheden (+ € 7,-) en hogere kosten (+ € 5,-).

¹ We brengen Noorderzijlvest de totale effluentlozing van de rwzi's Garmerwolde, Eelde en Delfzijl in rekening. Daardoor stijgen de kosten van deze zuiveringen. Van deze zuiveringen betaalt Hunze en Aa's volgens de afspraken uit de gemeenschappelijke regeling 45% van de kosten.

Verontreinigingsheffing

Het tarief voor de verontreinigingsheffing is wettelijk gelijk aan het tarief voor de zuiveringsheffing. De enige verandering is dat de omvang van het aantal vervuilingseenheden toeneemt. In de begroting 2018 was € 350.000,- opgenomen aan opbrengst verontreinigingsheffing door bedrijven en particulieren (IBA's). Dat wordt nu netto € 3,8 miljoen. Een stijging van afgerond € 3,5 miljoen. Deze opbrengst komt ten gunste van de watersysteemheffing.

Watersysteemheffing

Bij de watersysteemheffing dalen de netto kosten van € 43,3 miljoen naar € 39,8 miljoen. Dit komt door de verhoging van de opbrengst verontreinigingsheffing met € 3,5 miljoen.

Voordat we de tarieven per categorie kunnen uitrekenen zullen we eerst (net als nu) de kostentoedelingspercentages moeten bepalen. Dat gaat in twee fases.

Fase 1. De voorbereidende technische fase

Aandeel ingezetenen

Dit aandeel wordt niet meer via een staffel bepaald, maar via een formule. Bij een aantal ingezetenen van 235 per km² hoort een percentage van 26%.

Aandeel gebouwd en ongebouwd

Voor zes primaire beleidsproducten² is bepaald (met hulp van een rekenmodel³) hoeveel procent van de kosten voor gebouwd worden gemaakt en hoeveel procent voor ongebouwd. Vervolgens is van alle uitkomsten het gewogen gemiddelde bepaald. Het resultaat is: gebouwd 25,4% en ongebouwd 48,6%.

Fase 2. De besluitvormende bestuurlijke fase

Het bepalen van deze percentages is nu niet aan de orde, maar om de effecten goed zichtbaar te maken is een fictieve invulling aan deze fase gegeven.

Het algemeen bestuur kan tot 15% afwijken van de percentages uit de voorbereidende technische fase. Bijvoorbeeld toekomstige ontwikkelingen meewegen, of het meer toerekenen van gebiedsinrichtingen in het landelijk gebied aan ingezetenen.

In tabelvorm zien de bestuurlijke mogelijkheden er bij ons dan als volgt uit:

	Techn. Uitkomst	Min. Uitkomst	Max. uitkomst	Huidige KTV 2019
Ingezetenen	26,0%	20,0% ⁴	41,0%	29,0%
Gebouwd	29,7%	14,7%	44,7%	48,6%
Ongebouwd	44,3%	29,3%	59,3%	22,4% (incl. natuur)

Voor het laten zien van de tariefffecten van het nieuwe belastingstelsel is uitgegaan van de volgende fictieve bestuurlijke percentages:

- ingezetenen 30%
- gebouwd 40%
- ongebouwd 30%

² Te weten: Primaire keringen, Overige waterkeringen, Watersystemen, Baggeren, Peilbeheer kwantiteit / peilbeheer regulier en Waterkwaliteitsmaatregelen.

³ De handreiking is als bijlage2 toegevoegd bij dit voorstel.

⁴ Wettelijk is vastgelegd – ook straks – dat het kostenaandeel ingezetenen tussen de 20 en 60 procent moet liggen.

Deze percentages sluiten gedeeltelijk aan bij de nieuwe kostentoedelingspercentages.

Tarieven watersysteemheffing

	Basistarief	Opslag natuur	Nieuw tarief	Huidig tarief 2018	Verandering	procentueel
Ingezetenen	€ 68,17	€ 3,16	€ 71,33	€ 71,76	- € 0,43	- 0,6%
Gebouwd	0,03832%	0,00135%	0,03968%	0,05105%	- 0,01137%	- 22,3%
Ongebouwd	€ 61,07	€ 2,79	€ 63,86	€ 57,66	+ € 6,20	+ 10,8%

Toelichting opslag natuur

In de voorstellen van de unie vervalt de afzonderlijke belastingcategorie "natuur". Percelen natuur vallen onder de belastingcategorie "ongebouwd". Het voorstel is om op percelen natuur een korting te geven van 70% op het tarief van "ongebouwd". Bij het hiervoor genoemde fictieve voorbeeld bedraagt het tarief met korting voor een hectare natuur dan € 18,93. Het huidige tarief voor "natuur" is € 3,32. Voor natuurpercelen een stijging van 470%.

Bijkomend effect van de opslagmethode voor natuur is dat de belastingcategorieën, ingezetenen, gebouwd, feitelijk meer betalen dan de kostentoedelingspercentages aangeven. Dit komt omdat de andere belastingcategorieën de "korting" voor natuur gaan betalen. Ongebouwd betaalt per saldo minder. Zie de tabel hieronder.

	KTV aandeel	Werkelijk aandeel
Ingezetenen	30%	31,5%
Gebouwd	40%	41,3%
Ongebouwd	30%	27,2%

Omdat vanaf 2019 nieuwe kostentoedelingspercentages gelden is hieronder de vergelijking met de uitkomst van de tarieven 2019 uit de MJR 2019 – 2022 weergegeven.

	Nieuw tarief	Tarief 2019 (MJR)	Verandering	procentueel
Ingezetenen	€ 71,33	€ 73,28	- € 1,95	- 2,7%
Gebouwd	0,03968%	0,04954%	- 0,00986%	- 19,9%
Ongebouwd	€ 63,86	€ 61,89	+ € 1,97	+ 3,2%

Effect bestuurlijke ruimte op tarieven watersysteembeheer

Om zichtbaar te maken welke invloed de bestuurlijke ruimte om 15% af te wijken van de technische uitkomst van het gebiedsmodel heeft volgen hieronder de minimum en maximum tarieven per categorie. De tarieven zijn afgerond omdat het effect van de opslag voor natuur varieert door de gekozen percentages.

	Min. tarief	Max. tarief	Huidig tarief
Ingezetenen	€ 49	€ 94	€ 71,76
Gebouwd	0,016%	0,044%	0,05105%
Ongebouwd	€ 64	€ 132	€ 57,66

2. Lastenontwikkeling voorbeeldbelastingbetalers

	Begroting 2018	Unie voorstellen	Vershil	In procenten
Gezin met huurhuis (3 ve)	€ 291,30	€ 325,96	+ € 34,66	+ 11,9%
Gezin met eigen huis (3ve)	€ 424,73	€ 429,52	+ € 4,79	+ 1,1%
Gezin met 80 ha. bouwland	€ 5.117,58	€ 5.600,57	+ € 482,99	+ 9,4%
MKB bedrijf	€ 1.799,20	€ 1.680,67	- € 118,53	- 6,6%
Industrieel bedrijf	€ 63.881,02	€ 72.278,20	+ € 8.397,18	+ 13,1%

Om de vergelijking zuiver te houden is het aantal vervuilingseenheden bij de voorbeeldbelastingbetalers gelijk gehouden. In de praktijk zal dit niet zo zijn. Door de wijzigingen in de heffingsformule (bedrijven) en de voorgestelde differentiatie in huishoudens (gezinnen) zal de werkelijke uitkomst meer variëren.

Voorbeelden:

Bij een huurhuis met verschillende samenstellingen:

	Begroting 2018	Unie	Vershil	In procenten
Gezin met huurhuis 2ve	€ 291,30	€ 240,82	- € 50,48	- 17,3%
Gezin met huurhuis 3ve	€ 291,30	€ 325,96	+ € 34,66	+ 11,9%
Gezin met huurhuis 4ve	€ 291,30	€ 410,10	+ € 119,80	+ 41,1%

Het industrieel bedrijf heeft in ons voorbeeld een vuillast van 800 ve. De verwachting is dat het aantal ve voor dit voorbeeld bedrijf met 16% kan dalen als gevolg van de nieuwe heffingsformule. De lastenontwikkeling wordt dan:

	Begroting 2018	Unie	Vershil	In procenten
Industrieel bedrijf (met 672 ve)	€ 63.881,02	€ 61.380,28	- € 2.500,74	- 3,9%

Ook hier een voorbeeld van de lastenontwikkeling met de nieuwe kostentoedelingspercentages 2019 als uitgangspunt:

	MJR 2019	Unie voorstellen	Vershil	In procenten
Gezin met huurhuis (3 ve)	€ 291,38	€ 325,96	+ € 34,58	+ 11,9%
Gezin met eigen huis (3ve)	€ 390,46	€ 429,52	+ € 39,06	+ 10,0%
Gezin met 80 ha. bouwland	€ 5.440,74	€ 5.600,57	+ € 159,83	+ 2,9%
MKB bedrijf	€ 1.717,80	€ 1.680,67	- € 37,13	- 2,2%
Industrieel bedrijf	€ 63.114,00	€ 72.278,20	+ € 9.164,20	+ 14,5%